

Fenntarthatósági szemléletű kritikai elemzés

Tankönyv címe, évfolyam: **FIZIKA 7. évf. MECHANIKA, HŐTAN**

Alkotó szerkesztő: dr. Halász Tibor

Kiadó: MOZAIK KIADÓ

Kiadás helye, éve: SZEGED, 2009.

oldal/fejezet	A környezeti fenntarthatóság elve sérül: szöveg(töredék)	indoklás	szövegszerűen megfogalmazott korrekciós javaslat	megjegyzés
8. old. / A tk. használatát segítő jelzések	A fenyő és a zöld sáv a környezetvédelem fontosságára hívja fel a figyelmet	A holisztikus szemléletmód kialakítása a célunk, ezt a környezetvédelem szó nem fejezi ki, sőt szűkíti! A környezetünkkel gazdálkodni tudunk, környezettudatosan tudunk gondolkodni és cselekedni.	A fenyő és a zöld sáv a környezettudatos gondolkodás és cselekvés fontosságára hívja fel a figyelmet	
13. old. / Gondolkodj és válaszolj 3. kérdés	Ha egy felelőtlen ember bedobná a tóba felesleges vagy megromlott vegyszerét, akkor az csak a bedobás helyén mérgeznék az élőlényeket?	Sztereotípiák, a szándékosság ma már nem életszerű, gondatlanság, vagy baleset a gyakoribb.	Egy vegyi anyagokat szállító kamion közúti baleset során felborul és a szállított anyagok csomagolása megsérül. A folyékony anyagok az út melletti tóba csorognak. A vegyi anyagok csak a befolyás helyén mérgeznék az élőlényeket?	
19. old. / Kísérletezz 1.	Mérd meg a szobában, és a hűtőszekrényben levő levegő hőmérsékletét!	A környezettudatos gondolkodás és cselekvés elsajátítására kínáló lehetőséget hagy ki a szerző! Kiegészítő kérdést javasolok!	Mérd meg a szobában, és a hűtőszekrényben levő levegő hőmérsékletét! Miért kell a hűtőszekrény, ajtaját pakoláskor gyorsan visszacsukni?	
19. old. / Kísérletezz 2.	Eressz csapból vizet egy pohárba és mérd meg a hőmérsékletét!	A környezettudatos gondolkodás és cselekvés elsajátítására kínáló lehetőséget hagy ki a szerző! Kiegészítést javasolok!	Eressz csapból vizet egy pohárba és mérd meg a hőmérsékletét! A kísérlet után a megmaradt vizet a szobanövények öntözésére vagy az állatok itatására használd fel!	
19. old. / Kísérletezz 3.	Mérd meg egy pohárban lévő víz hőmérsékletét! Tarts egy evőkanalat 5-6 percig meleg vízben, majd tedd át a kanalat a pohárba! ...	A környezettudatos gondolkodás és cselekvés elsajátítására kínáló lehetőséget hagy ki a szerző! Kiegészítést javasolok!	Mérd meg egy pohárban lévő víz hőmérsékletét! Tarts egy evőkanalat 5-6 percig meleg vízben, majd tedd át a kanalat a pohárba! ... A víz melegítése energiát fogyaszt. Takarékoskodj az olcsón elérhető	

			energiaforrásokkal is.	
27. old. / II. fejezet színes kép	A fejezet nyitó oldalon a sielő férfi melletti kis színes képen egy angliai, városi forgalomról készült kép, emeletes busz, motoros, és autó látható.	Sztereotípikus képi megfogalmazás a fosszilis közlekedés megerősítésére.	Egy kerékpárosokat városi forgalomban ábrázoló képet javaslok	
32. old. / 32.2 kép	A képen autópálya forgalma és a gépkocsikon lévő nyilakkal ábrázolt irányvektorok láthatók.	Rejtett módon a gépjármű használatra és erőforrás pazarlásra ösztönző kép.	Egy erőforrás barát közlekedési szituáció, pl.: gyalogosok, futók, kerékpárosok képe lenne célszerű.	
35. old. / 35.2. képaláírás	A képen gépjármű 200-as értékig kottázott sebességmérő órája . Képaláírás: Milyen sebességet mutat az autó sebességmérője.	Rejtett, fogyasztásra ösztönző hatású kép.	Kerékpár analóg sebességmérő órájának képe. v. Termiteen repülő műrepülő műszerfala, közepén a sebességmérővel.	
36. old. / Számítsd ki! 3. feladat	Egy autós az 5-ös főúton Kecskemétről Szegedre 80 perc alatt jutott el. ...	Rejtett, fogyasztásra ösztönző hatású példa. Átdolgozását javasolom.	Egy kerékpáros Kecskemétről Izsákra 45 perc alatt jutott el ...	
52. old. / 52.2. kép	Képen a nagy teljesítményű személygépkocsi vontat egy másik autót. A vontatókötél csatlakozási pontját mint erőhatás támadáspontját mutatja egy nyíl a képen.	Sztereotípiá, csak a legújabb, nagy személyautó a megbízható. Rejtett, fogyasztásra ösztönző hatású kép.	Kerékpár és a hozzá csatlakoztatott utánfutó képén a támadási pont jelölve nyíllal az utánfutó csatlakozási pontjánál.	
64. old. /jobb hasáb, lapalja	--	A környezettudatos gondolkodás és cselekvés elsajátítására kínálkozó lehetőséget hagy ki a szerző! Kiegészítést javasolok!	A vasúti szerelvények kerekeinek gördülési ellenállása lényegesen kisebb, mint a közúti forgalomban használt járművek gumibroncsának! A vasút többek között ezért is olcsóbb, fenntarthatóbb, környezettudatosabb szállítási és közlekedési mód.	
91. old. / Kísérletezz! 1. feladat	Hajtogass alumíniumfóliából hajót és helyezd vízre! Ezután gyúrd össze a hajót , ...	Pazarlást legitimáló kísérlet. Kiegészítést javasolok.	Hajtogass alumíniumfóliából hajót és helyezd vízre! Ezután gyúrd össze a hajót ... Bánjunk takarékosan az alumíniumból készült anyagokkal, mert az előállításuk során igen jelentős energia mennyiséget használtak fel.	
93. old. / 4. feladat	Keress megoldást annak eldöntésére, hogy a papír zsebkendő, papírtörölköző, háztartási törölkendő, itatóspapír közül melyik a legfinomabb szerkezetű szűrőpapír?	Egyszer használatos termékek használatára történő rejtett utalás	Feladat törlése. Vagy: Melyik eszköz használata kényelmesebb, melyik környezetkímélőbb? Miért?	
110. old. / 110.1.	Miért gazdaságosabb tüzelőanyag a fánál a gáz, az olaj,	Jó példának állítja be a nem megújuló, fosszilis energiaforrások	A gázt, az olajat, a szenet miért nevezzük nem megújuló, korlátozott mennyiségben	

képaláírás	vagy a szén?	használatát! A gazdaságosságot a pénzügyi gazdaságosság szintjére degradálja, a környezeti (externália) nem szempont.	rendelkezésre álló energiaforrásoknak? vagy Ami pénzügyi szempontból gazdaságosabb, az vajon környezeti szempontból is gazdaságosabb?	
110. old. / jobb oldali hasáb, 3. bekezdése	Két tüzelőanyag közül az az értékesebb , melyből ugyanannyit elégetve nagyobb mértékben nő a környezet belső energiája.	Utalás a nagy égéshővel rendelkező fosszilis tüzelőanyagok használatának előnyeire. A gazdaságosságot a pénzügyi gazdaságosság szintjére degradálja, a környezeti (externália) nem szempont.	Két tüzelő anyag közül az a nagyobb energia sűrűségű energiahordozó , melyből ugyanannyit elégetve nagyobb mértékben nő a környezet belső energiája.	
111. old. / zöld sáv szövege	Környezetvédelmi szempontból nagyon jelentős ...	A holisztikus szemléletmód kialakítása a célunk, ezt a környezetvédelem szó nem fejezi ki, sőt szűkíti! A környezetünkkel gazdálkodni tudunk, környezettudatosan tudunk gondolkodni és cselekedni.	Környezettudatos cselekvésünk szempontjából nagyon jelentős ... vagy Erőforrásaink fenntartható használatának szempontjából nagyon jelentős ... esetleg Takarékossági szempontból nagyon jelentős	
112. old. Ellenőrizd tudásod! 1. kérdés	Két tüzelőanyag közül melyik az értékesebb ?	Utalás a nagy égéshővel rendelkező fosszilis tüzelőanyagok használatának előnyeire. A gazdaságosságot a pénzügyi gazdaságosság szintjére degradálja, a környezeti (externália) nem szempont.	Két tüzelőanyag közül melyik a nagyobb energia sűrűségű energiahordozó?	
115. old. / Számítsd ki! 5 feladat	Egy 60 W-os elektromos izzón létrejött energiaváltozásnak csak 5%-a kapcsolatos a fénykibocsájtással, a többi a környezet belsőenergiaváltozásával egyenlő. ...	A környezettudatos gondolkodás és cselekvés elsajátítására kínálkozó lehetőséget hagy ki a szerző! Kiegészítést javasolok!	Egy régi, gazdaságtalan , 60 W-os elektromos izzón létrejött energiaváltozásnak csak 5%-a kapcsolatos a fénykibocsájtással, a többi a környezet belsőenergiaváltozásával egyenlő. ... Ti milyen típusú fényforrásokat használtok? vagy: Nézz utána az Interneten a LED fényforrás hatékonyságának!	
119. old. / 5. pont	--	A környezettudatos gondolkodás és cselekvés elsajátítására kínálkozó lehetőséget hagy ki a szerző!	Az elért megtakarítás milyen összefüggésben van az erőforrásaink takarékos használatával?	

		Kiegészítő 5. pontot javasolok!		
120. o. / Feladatok 1.	--	A környezettudatos gondolkodás és cselekvés elsajátítására kínálkozó lehetőséget hagy ki a szerző! Kiegészítést javasolok!	Melyik fényforrásfajta alkalmazása szolgálja azt a gondolatot, hogy „ a Földet az unokáinktól kaptuk kölcsön”?	
125. old. / Gondolkodj és válaszolj!	--	A környezettudatos gondolkodás és cselekvés elsajátítására kínálkozó lehetőséget hagy ki a szerző! Kiegészítő 5. kérdést javasolok!	Tudunk-e télen a -20 °C-os hidegben, ragyogó napsütésben csak a Nap energiáját felhasználva meleg vizet előállítani? Indokold állításod!	
129. old.	--	A környezettudatos gondolkodás és cselekvés elsajátítására kínálkozó lehetőséget hagy ki a szerző! Javasolt feladat a gázok hő tágulása témakörhöz!	Nézz utána az Interneten a Stirling-motor (másnéven külső égésű motor) működési alapelveinek!	
139. old. / 139. 1. képaláírás	A mosó- és mosogatószeres oldatai jól oldják a zsírokat, olajokat.	Rejtett utalás a vegyi anyagokból készült oldószerekre, azok használatának előnyeire.	A környezetbarát, természetes anyagokból készült mosó- és mosogatószeres oldatai is jól oldják a zsírokat, olajokat.	
139. old. / 139. 3. képaláírás	Jövők egyik legnagyobb veszélyforrása a környezetszennyezés.	Sztereotípiák, a környezetünkkel gazdálkodni tudunk, környezettudatosan tudunk gondolkodni és cselekedni.	Jövők egyik legnagyobb veszélyforrása az hogy jelenleg még nem környezettudatosan gondolkodunk és cselekszünk például az erőforrásaink felhasználásában és a hulladékok kezelésében.	
143. old. / bal hasáb 2. bekezdés vége	--	A környezettudatos gondolkodás és cselekvés elsajátítására kínálkozó lehetőséget hagy ki a szerző! Hiányzik az Ottó-motor hatásfoka!	A belsőégésű benzinüzemű Ottó- motor hatásfoka mindössze 30%.	
144. old.	--	A környezettudatos gondolkodás és cselekvés elsajátítására kínálkozó lehetőséget hagy ki a szerző! Hiányzik a Stirling-motor ismertetése, leírása!	A leírást beszerkeszteni!	
145. old. / Gondolkodj és	--	A környezettudatos gondolkodás és cselekvés elsajátítására kínálkozó	Hogyan tudja a Stirling-motor az erőforrásainkkal való fenntartható gazdálkodást segíteni?	

válaszolj!		lehetőséget hagy ki a szerző! Kiegészítő 11. kérdést javasolok!		
146. old. / Főcím	A hőerőgépek és a környezetvédelem	A környezetünkkel gazdálkodni tudunk, környezettudatosan tudunk gondolkodni és cselekedni.	A hőerőgépek és a környezettudatos gondolkodásmód	
146. old. / 3.- 4. bekezdés között	--	A környezettudatos gondolkodás és cselekvés elsajátítására kínálkozó lehetőséget hagy ki a szerző! Kiegészítő szöveg beszúrását javasolom!	A szén, olaj, gáz elégetésével előállított elektromos energiát felhasználó elektromos autók és egyéb járművek tehát nem tekinthetők környezetgazdálkodási szempontból jó példának. Közvetetten ezek is rongálják a környezetünket. Elsősorban abban az esetben számítanak „zöld” közlekedési módnak, amennyiben a működtetésünkhöz szükséges elektromos áram előállítása megújuló energiák (nap-, szél-, geotermikus-, vízi energia) felhasználásával történt.	
146. old. / 7. bekezdés	Fizikai ismereteink alkalmazásával az alábbi három legfontosabb területen szolgálhatjuk a környezetvédelmet:	A környezetünkkel gazdálkodni tudunk, környezettudatosan tudunk gondolkodni és cselekedni.	Fizikai ismereteink alkalmazásával az alábbi három legfontosabb területen szolgálhatjuk az erőforrásaink fenntartható felhasználását:	
147. old. / 3. gondolatjeles bekezdés, 2. bekezdése	A savas esők számos kárt okoznak. Pusztítják az erdőket és az állóvizek halállományát, rongálják az épületeket, műemlékeket.	A holisztikus, környezettudatos gondolkodás és cselekvés elsajátítására kínálkozó lehetőséget hagy ki a szerző! Kiegészítő szöveg beszúrását javasolom!	A savas esők számos kárt okoznak. Pusztítják az erdőket és az állóvizek halállományát, jelentősen rontják termőföldjeink termőképességét , rongálják az épületeket, műemlékeket.	